

Erhvervs- strategi 2021-2023

Indhold

Forord	3
Indledning	4
Pejlemærker	4
Strategiske fokusområder	4
En stærk metropolregion	6
København som grøn og digital frontløber	7
København som international metropol	12
Turisme i København: Genopretning og bæredygtig destinationsudvikling	14
Gode rammevilkår for virksomhederne	17
Samarbejde med erhvervet og erhvervsfremmeaktører	21
Bilag	23

Forord

København er en storby med meget høje ambitioner. Vi har investeret i at skabe en grøn, attraktiv, moderne og blandet by, hvor det gode hverdagsliv er i fokus. Her kan man bo, studere og arbejde – derfor er byen attraktiv at drive virksomhed i.

København har alle gode forudsætninger for at skabe vækst, beskæftigelse og udvikling. Blandt andet på grund af en tæt koncentration af udviklingsorienterede virksomheder, verdensklasse universiteter, god infrastruktur samt metropolregionen Greater Copenhagen, som styrker tiltrækning af internationale virksomheder og talenter.

Det er blandt andet derfor vi står stærkt i den internationale konkurrence og det er en position, som vi skal fastholde.

Det skal fortsat være attraktivt at lokalisere sig og drive forskellige typer virksomheder i København. København skal derfor både appellere til store internationale virksomheder og tilbyde attraktive erhvervsvilkår til den lokale håndværker, frisør og anlægsgartner eller til iværksætterne, de kreative erhverv og de socialøkonomiske virksomheder. Med denne strategi fokuserer vi derfor på at bygge videre på de gode rammer, som skaber vækst og udvikling for alle virksomheder i København og som i sidste ende skaber jobs og velfærd for borgerne.

Grøn by, grønt erhvervsliv

Vores by er et godt eksempel på at vækst, livskvalitet og grøn omstilling kan gå hånd i hånd. Vi har ved at stille om fra sort til grøn energi og satse på rent vand, cykler og kollektiv trafik fået en by, som er i vækst og som er attraktiv på internationalt niveau. Byen er vokset, væksten er øget og samtidig har vi reduceret vores CO₂-udledning med over 50 procent i forhold til 2005.

Klima- og erhvervspolitikken bliver således tættere og tættere forbundet, og Københavns grønne omstilling vil være en central del af erhvervslivets vækstvilkår mange

år frem. Det bliver nemlig sammen med erhvervslivet, at vi skal tage de næste skridt og udvikle og investere i morgendagens løsninger, som er en forudsætning for, at vi kommer hele vejen med vores klimamål. Og det er der et godt forretningspotentiale i, da efterspørgslen på grønne løsninger vil stige på både lokalt, nationalt og globalt niveau.

Målsætningerne i Københavns klimaplan er således ikke en barriere for vækst, men et afgørende konkurrenceparameter for virksomhedernes eksportmuligheder og for at kunne tiltrække virksomheder og talenter til hovedstaden.

COVID-19

Vi kan ikke komme uden om, at erhvervsstrategien skrives midt i en krisetid, hvor den globale COVID-19-pandemi trækker lange skygger ind over det københavnske erhvervsliv. Særligt turisme- og oplevelsesindustrien er hårdt ramt, og det er også noget københavnerne og danskerne kan mærke. Vi er vant til et bredt udbud af restauranter og et sprudlende kulturliv, som tiltrækker både danske og udenlandske borgere og gæster til byen. Det ønsker vi at passe på. Vi vil sammen med erhvervet hjælpe med til, at vi sikkert og forsvarligt får skabt liv i byen igen. Og vi skal have turisterne, kongresserne og de internationale virksomhedsbesøg tilbage, når pandemien lægger sig.

Vi glæder os til samarbejdet

Erhvervsstrategien er blevet til i tæt dialog med Københavns Erhvervsråd, øvrige virksomheder, interessenter, erhvervsfremmeaktører samt lokaludvalg, som har fremhævet de udfordringer og fokusområder, der er omdrejningspunktet for denne strategi.

Vi glæder os til samarbejdet med at realisere indsatsene, så vi fortsat kan skabe vækst i København og i resten af Danmark.

God læselyst

Indledning

Erhvervsstrategien sætter retningen for Københavns erhvervsudvikling i perioden 2021 – 2023. De overordnede mål er at fastholde byens position i den internationale konkurrence, at øge beskæftigelsen frem mod 2023 og at genoprette turismen i København. Alt sammen inden for rammerne af, at vækst og udvikling sker sammen med fortsatte reduktioner af CO₂.

Erhvervsstrategien er udarbejdet i skyggen af den globale COVID-19-pandemi og er sammentænkt med de indsatser, kommunen har igangsat som en hurtig respons for at understøtte det københavnske erhvervsliv i krisen.

Københavns Kommune afsatte i 2020 blandt andet midler til at fremrykke betalinger, fremrykke kommunale byggeopgaver, udskyde betalingen af dækningsafgiften og der blev også afsat midler til markedsføringspuljen til Wonderful Copenhagen. I budget 2021 blev der afsat midler til fortsat afgiftsfritagelse for erhvervsomkostninger, støtte til digitale virksomheder i København, løft af digitale kompetencer, et styrket International House og tilskud til Copenhagen Capacity, genstart af turismeudviklingen og en styrket kongresindsats.

De langsigtede konsekvenser af pandemien er fortsat uvisse. Frem mod 2023 fastholdes derfor et særligt fokus på, at det københavnske erhvervsliv kommer godt igennem krisen. Det vil som følge heraf løbende blive vurderet, om der er behov for justeringer i strategiens fokusområder og indsatser.

Pejlemærker

Strategien har fire overordnede pejlemærker:

1. København skal være konkurrencedygtig, og væksten i København skal ligge i toppen i forhold til øvrige nordeuropæiske storbyer.
2. Lavere klimaaftryk er en konkurrenceparameter for økonomisk vækst. De senere års fald i CO₂-udledninger og energiforbrug skal derfor fortsætte.
3. Ved udgangen af 2023 skal beskæftigelsen i København i udgangspunktet være [5.000] personer højere end før COVID-19-krisen.
4. Turismeomsætningen og beskæftigelsen skal i 2023 være tilbage på 2019-niveau, men væksten skal ske i balance med byens grønne omstilling og københavnernes hverdag.

Der gøres løbende status på strategiens pejlemærker, som følges via konkrete målepunkter i Status København. jf. bilag.

Strategiske fokusområder

Erhvervsstrategien fokuserer på de områder, hvor Københavns Kommune som myndighed, indkøber eller samarbejdspartner kan understøtte erhvervsudviklingen i byen og bidrage til at skabe vækst, udvikling og arbejdspladser, herunder at fremme den grønne omstilling.

Fokusområderne er:

- København som grøn og digital frontløber
- København som international metropol
- Turisme i København: Genopretning og bæredygtig destinationsudvikling
- Gode rammevilkår for virksomhederne
- Sammenhængende erhvervsfremme

Erhvervsstrategien er formuleret inden for rammerne af Københavns Kommunes engagement i FN's verdensmål samt en række politikker, der definerer Københavns Kommunes ambitioner om at være en by med høj livskvalitet, velfærd og lav social ulighed. Erhvervsstrategien har konkret til sigte at styrke erhvervsudviklingen og adresserer derfor kun dele af, hvad der udgør en attraktiv storby. Strategien skal derfor ses i sammenhæng med kommunens øvrige indsatser, der skal bidrage til social, klimamæssig, miljømæssig og økonomisk bæredygtighed.

I de kommende kapitler fremhæves primært den klima- og miljømæssige (dvs. den grønne) bæredygtighed, fordi der særligt her er et stort potentiale for

erhvervssamarbejde mhp. at udvikle nye løsninger, fremme eksport og tiltrække investeringer og talenter. Herudover er det vigtigt at understrege, at en lang række virksomheder og selvstændige også bidrager til en bæredygtig udvikling af København, med fokus på social sammenhængskraft, beskæftigelse, kulturliv, integration og mangfoldighed, hvorfor rammerne for disse virksomheder også skal prioriteres. Fx gennem samarbejde og inddragelse og gennem attraktive og prisvenlige miljøer og erhvervslejemål.

Inden for fokusområderne kan fremhæves udvalgte signaturindsatser, som er særlige vigtige at indfri for, at kommunen kan understøtte, at pejlemærkerne realiseres.

København som grøn og digital frontløber	Udvikling af nye grønne løsninger i samarbejde med virksomheder, uddannelsesinstitutionerne samt forsyningssektoren, herunder fx gennem Carbon Capture, Green Fuels for Denmark og via nye digitale løsninger i byggeriet og transport.
International metropol	Styrket markedsføring af København, herunder en professionaliseret og koordineret besøgstjeneste i København.
Turisme i København: Genopretning og bæredygtig destinationsudvikling	Genopretning af turismen og langsigtet destinationsudvikling mhp øget konkurrenceevne, herunder bl.a. styrket markedsføring i Danmark og i nærmarkeder samt tiltrækning og øget merværdi af erhvervssturisme.
Gode rammevilkår	Forbedret virksomhedsservice i kommunen, herunder bl.a. etablering af et nyt kontaktcenter og et digitalt løft af erhvervsiderne på kk.dk samt fokus på at sikre kvalificeret arbejdskraft til de københavnske virksomheder.
Sammenhængende erhvervsfremme	Styrket dialog med erhvervet, bl.a. via revideret koncept for erhvervsdialogmøder samt tættere samarbejde med erhvervsfremmeaktører og klynger.

En stærk metropolregion

København har et stærkt udgangspunkt. Og selvom den aktuelle COVID-19-pandemi påvirker mange brancher, har København gode forudsætninger for at komme godt igennem krisen.

Væksten er højere i København end i resten af Danmark. Hovedstadsregionen står for 40 pct. af den samlede værdiskabelse i Danmark og bidrager dermed til velstand i landet via pendling, udligning, skatter og overførsler.

Den høje vækst i København hviler på en række styrker, der gør byen attraktiv i den internationale konkurrence om virksomheder, investeringer og talent. København er blandt andet karakteriseret ved:

- en høj koncentration af virksomheder
- erhvervsmæssige styrkepositioner
- gode iværksætttermiljøer
- høj grad af digitalisering
- god tilgængelighed af arbejdskraft fra ind- og udland
- stærke uddannelses- og forskningsinstitutioner
- god adgang til kapital
- velfungerende infrastruktur og kollektiv trafik
- høj livskvalitet
- stærkt stigende internationalisering.

Det er også disse styrker, der sammen med en politisk vilje til at fremme den grønne omstilling, danner fundament for at skabe grøn innovation og nye grønne virksomheder i København.

Det stærke økosystem har sammen med en række klynger været med til at udvikle mange stærke brancher og erhvervsstyrker i København og hovedstadsområdet, som fx life science, det maritime område, cleantech, smart city, finanssektoren, it/tech-branchen, turismen, de kreative erhverv og fødevarerområdet. Og det kan også bane vejen for fremtidens spirende styrkepositioner.

For at understøtte Københavns styrker og det københavnske erhvervsliv skal kommunen ikke desto mindre fortsat arbejde for at hæve virksomhedernes tilfredshed med erhvervsklimaet i Københavns Kommune.

Københavns særlige kendetegn er også, at byen ikke blot er god at arbejde og drive virksomhed i, men den

er også internationalt kendt for at være en af verdens bedste byer at bo i. Ren luft og vand, arkitektur, rekreative byrum i verdensklasse, et bredt udbud af restauranter og et sprudlende kulturliv er både til gavn for byens borgere og er med til at tiltrække både danske og udenlandske borgere og gæster.

København er således en attraktiv storby, som fortsat skal udvikles under hensyn til at skabe de bedste rammer og den bedst mulige livskvalitet for byens borgere.

Dette er et særligt fokus i Kommuneplan 2019 og planlægningen af fx grønne områder, der skal sikre rekreative rum, biodiversitet og klimasikring. Indsatser der gennemføres i tæt samspil med københavnernes, foreningslivet og byens lokale erhvervsliv.

Som en del af Skandinaviens mest folkerige region, Greater Copenhagen, er København med til at skabe en stærk og sammenhængende region, som er attraktiv at bo, arbejde og drive virksomhed i. Ambitionen er, at Greater Copenhagen skal være et globalt center for vækst, bæredygtige løsninger og innovation. Øget integration og pendling på tværs af regionerne i Greater Copenhagen kan være med til at fremme vækst, udvikling og velfærd i hele metropolregionen.

Sammenlignet med andre storbyer klarer hovedstadsområdet sig godt, og væksten har over en årrække ligget i toppen i forhold til Oslo, Berlin, Hamborg, Stockholm og Amsterdam. Men udvikling kan ikke tages for givet, især ikke i lyset af de udfordringer, som virksomheder oplever i forbindelse med COVID-19-krisen.

Hovedstadens virksomheder er hårdt ramt af krisen, og under første nedlukning var fire ud af 10 tabte jobs på landsplan tabt i København.

På landsplan er der tabt ca. 33.500 jobs fra 1. kvartal 2020 til 3. kvartal 2020 og i landsdelen Byen København er der i samme periode tabt knap 14.000 jobs. Hele 43 pct af de københavnske virksomheder har i 2020 benyttet regeringens hjælpepakker. Særligt turisme-, kultur og oplevelsesindustrien er hårdt ramt af lukkede grænser og forsamlingsrestriktioner. Antallet af fuldtidsledige i København var i (december 2020 5.100) højere end før COVID19-krisen og er steget mere end i resten af landet.

København som grøn og digital frontløber

Københavns Kommune satte allerede i 2009 et ambitiøst mål om at blive verdens første CO₂-neutrale hovedstad i 2025. Kommunen støtter derfor regeringens målsætninger om en 70 procents reduktion af CO₂-udledning i 2030. Og tror på, at flere af de teknologiske løsninger kan findes blandt de innovationer, der har været under udvikling i København siden 2009.

København er en grøn frontløber og byens høje ambitioner har skabt international opmærksomhed, blandt andet igennem C40-bysamarbejdet, der i 2019 afholdte et succesfuldt internationalt topmøde i København.

Den grønne omstilling er godt for klimaet og til gavn for borgerne, der kan leve og arbejde i en by, der har rent vand og luft, grøn transport og mange grønne arealer. Det er også godt for virksomhederne, som på grund af Københavns grønne image blandt andet har gode muligheder for eksport samt tiltrække talenter og investeringer.

Forretningspotentialet i den grønne omstilling er stadig stigende. Ikke blot København, men også resten af verden, efterspørger nye grønne og teknologiske løsninger, der skal reducere CO₂-udledningen. Storbyer som London, Paris og Beijing følger i Københavns fodspor og henter blandt andet inspiration fra København, når nye løsninger skal udvikles.

Københavns Kommune er godt på vej med at reducere CO₂-udledningen, men der skal mere til, hvis byen skal blive CO₂-neutral. I den forbindelse kan kommunen fremme den grønne omstilling, som samarbejdspartner i både grønne og digitale projekter, hvor blandt andet anvendelsen af ny teknologi er i fokus.

Digitalisering kan bidrage til den grønne omstilling, men er også et forretningsområde i sin egen ret. København er allerede centrum for en lang række digitale erfaringer og Danmark er flere år i træk kåret af FN som verdensmester i offentlig digitalisering. Der er derfor et stort potentiale i det marked, den viden og de digitale kompetencer, der er samlet i København. Det skal tiltrække flere virksomheder og jobs til byen og komme byens virksomheder mere til gode.

Københavns styrkeposition inden for bæredygtighed og digitalisering skal således øge innovationen og nye forretningsmuligheder samtidig med, at det skal bidrage til at globale udfordringer løses.

KØBENHAVNS KOMMUNE VIL:

1. Indgå som partner i morgendagens grønne satsninger

At komme i mål med at blive CO₂-neutral by og samtidig indfri ambitionerne i Cirkulær København om 70 procent genanvendelse og en tredobling af niveauet af genbrug, kræver nytænkning og tæt samarbejde med virksomhederne og uddannelsesinstitutionerne, ikke mindst inden for ny teknologi. Virksomhederne har en helt central rolle for at fremme den grønne omstilling, og der er behov for et tæt samarbejde om konkrete store grønne satsninger.

Carbon capture

Kommunen vil indgå som samarbejdspartner i Carbon Capture pilot-projekt, som Amager Ressourcecenter (ARC) har igangsat. Projektet har potentiale til at indfange 450.000 tons CO₂ årligt, svarende til 95 procent af ARC's udledninger.

Green Fuels For Denmark

Kommunen vil indgå som samarbejdspartner i projekt Green Fuels for Denmark, hvor en række virksomheder er gået sammen om en fælles vision om at etablere et storskala brint-anlæg i København, der kan forsyne den tunge transport med bæredygtig brint, produceret med strøm fra vindmøller, og på længere sigt andre Power-to-X-brændstoffer.

Landstrømsanlæg

Indgå i samarbejde med Copenhagen Malmö Port og By & Havn om at få flere grønne løsninger i Københavns Havn og reducere luftforureningen og klimapåvirkningen fra krydstogtskibe.

Kommunen medfinansierer i den forbindelse etableringen af landstrøm til krydstogtskibe på Langelinie og i Nordhavn.

Sortering og genanvendelse af plastaffald

Kommunen vil indgå som samarbejdspartner i et storskala demonstrationsprojekt for øget plastgenanvendelse, der involverer +90 virksomheder på tværs af EU. Projektet har til formål at demonstrere, hvordan såkaldte digitale vandmærker kan bruges til at skabe en meget mere finmasket eftersortering af plastaffaldet til gavn for genanvendelsen.

CARBON CAPTURE

ARC er ejet af København, Dragør, Frederiksberg, Hvidovre og Tårnby kommune. ARC igangsatte i 2019 et projekt, der skulle undersøge muligheden for at indfange CO₂ fra røgen på Amager Bakke. Baggrunden for Carbon Capture-projektet er ideen om at indfange og nyttiggøre det ellers negative restprodukt CO₂. ARC nu er gået i gang med et pilotprojekt, som efter planerne skal resultere i etablering af et pilotanlæg, der ultimo 2022 skal kunne fange 12 tons CO₂ i døgnet. Projektet er finansieret af Energistyrelsens Udviklingspulje samt af DTU, Rambøll og Union Engineering.

GREEN FUELS FOR DENMARK

Ørsted har indgået et konsortie med Københavns Lufthavn, Mærsk, DSV Panalpina, SAS, Movia, DFDS og Københavns Kommune om en fælles vision for at etablere et storskala brint-anlæg i København, der kan forsyne den tunge transport med bæredygtig brint, produceret fra strøm på vindmøller.

LANDSTRØM

Landstrøm sikrer, at krydstogtskibe kan slukke deres dieselmotor imens de ligger i havn. Projektet er igangsat for at reducere luftforurening og klimapåvirkning fra krydstogtskibe i København. Trods COVID19-krisen, hvor der pt. ikke anløber krydstogtskibe til København, fortsætter etableringen af landstrøm til krydstogtskibe i de omkringliggende havne, så branchen er klar, når byer og havne åbner igen.

2. Styrke samspillet om løsninger på byens udfordringer

Ligesom Københavns Kommune vil indgå som partner i store grønne satsninger, vil kommunen også med afsæt i egne udfordringer og problemstillinger skabe rum for innovation og udvikling samt stimulere entreprenørskab ved at styrke samspillet med blandt andet de studerende, universiteterne og øvrige partnerskaber.

København som studieby

København er Danmarks største studieby med cirka 75.000 studerende og fire universiteter i København. Dertil ligger der blandt andet syv store erhvervsskoler i København. I dag bliver de studerendes viden og innovationskraft sjældent bragt i spil i samarbejdet med kommunen. Der ligger derfor et stort potentiale i at styrke samarbejdet med de videregående uddannelsesinstitutioner og de studerende for at stimulere entreprenørskab hos de studerende. Det har andre byer gjort med succes, og København vil søge inspiration i disse modeller.

Der kan blandt andet udvikles en opgavebank, som kan give rum for forpligtende samarbejder med de studerende og potentielt en række virksomheder, som skal være med løse konkrete kommunale problemstillinger. Dette styrker ikke blot samarbejdet mellem kommunen og uddannelsesinstitutionerne og de studerende, men kan også medvirke til at bygge bro mellem de studerende og virksomhederne tidligt i deres studieforløb.

Denne model kan også bringes i spil via partnerskabet Copenhagen Science City, særligt i det kommende innovationscenter.

Digital hovedstad

København har en ambition om at blive en digital hovedstad i verdensklasse. Der ligger et stort potentiale i at udbygge rammerne for, at det københavnske erhvervsliv kan udnytte digitalisering og skabe nye teknologiske forretningsmuligheder. Det forudsætter blandt andet, at kommunen understøtter virksomhedernes behov for arbejdskraft med digitale kompetencer, hvilket er et særskilt fokus i kapitel om Gode rammevilkår til virksomhederne.

Kommunen kan også understøtte den digitale udvikling ved at styrke det digitale innovationssamarbejde med virksomhederne, blandt andet ved at kendskabet til kommunens innovationspulje på 20 mio. kr. årligt udbredes.

Københavns Kommunes innovationspulje bruges til at modne fremtidige effektiviseringsforslag, hvor det på ansøgningstidspunktet ikke er muligt at beregne forslaget eksakte potentiale. Puljen skal være med til at udvikle nye og effektive måder at løse kommunens opgaver på, herunder modne strategiske digitaliseringsprojekter.

Innovationspuljen bruges til at teste noget af fx i et pilotprojekt med afprøvning af et stykke software. Det skal kvalificere indhold og økonomi frem mod et endeligt investeringsforslag.

Med budget 2021 blev der afsat 20 mio. kr. til innovationspuljen. Puljen udmøntes to gange om året i forbindelse med overførselssagen og budgetforhandlingerne. Der er reserveret 10 mio. kr. til hver udmøntning.

De mange videns- og erhvervs-klynger placeret i København understøtter også den digitale omstilling, hvilket er beskrevet nærmere i kapitel om Samarbejde med erhvervet og erhvervsfremmeaktører.

3. Fremme grøn omstilling

Kommunen indkøber varer og tjenesteydelser for 8,2 mia. kr. om året og indgår årligt ca. 115 nye indkøbsaftaler.

Som en af landets største indkøbere vil kommunen derfor arbejde for at udnytte sin indkøbsvolumen og øge efterspørgslen efter bæredygtige produkter og tjenester og udvikle nye klima- og miljøkrav, som kan fremme udbuddet af bæredygtige løsninger.

Bæredygtige indkøb og udbud

Kommunen vil videreudvikle en bæredygtig indkøbspolitik i overensstemmelse med regeringens strategi for bæredygtige indkøb. Der skal også fastholdes et fokus på klima og miljøkrav i kommunens udbud, ligesom der skal sikres et større udbud af bæredygtige varer og tjenesteydelser gennem de fællesoffentlige indkøbsaftaler (SKI) og Partnerskab for Offentlige Indkøb.

Københavns Kommunes indkøbspolitik 2019-2022 omhandler, at kommunen skal være en effektiv indkøbsorganisation, der er i front med e-handel og digitalisering, aktivt samarbejder med andre aktører, bruger indkøbsvolumen til at påvirke markedet i en mere social ansvarlig og miljøvenlig retning samt bidrager til at udvikle innovative løsninger og produkter.

Staten har i efteråret 2020 offentliggjort en strategi for bæredygtige indkøb. Heri estimeres en national offentlig indkøbssum på 185 mia. kr. og et tilsvarende klimaaftryk på 12 mio. ton drivhusgas. Københavns Kommune tilslutter sig statens strategi og vil bidrage til udarbejdelse af et reduktionsmål for klimapåvirkningen af offentlige indkøb.

Det er nødvendigt, at klimaaftrykket af indkøb kan beregnes, så effekten kan monitoreres, og der kan sættes ind der, hvor effekten er størst. Det kræver, at der fastsættes en baseline.

Staten lægger op til, at det offentlige samarbejder om at sikre et detaljeret og ensartet datagrundlag for offentlige indkøb. Københavns Kommunes arbejde med bæredygtige indkøb ønsker at bidrage til fastsættelse af en målsætning og forbedring af datagrundlaget for bæredygtige indkøb.

I tillæg hertil vil Københavns Kommune styrke dialogen og give virksomhederne nem adgang til kommunens udbud. Information om udbud, krav, standarder og kriterier skal være let tilgængelige og udbudsprocesserne skal være så enkle som mulige således, at virksomhederne, herunder SMV'erne, oplever det enkelt at byde på kommunens opgaver. Dette understøttes blandt andet af nemmere adgang til information om udbud og samhandel med kommunen via web og tematiserede informationsmøder.

Grønt byggeri

Kommunen skal som bygherrer fremme det grønne byggeri, hvor der skal gøres brug af grønne certificeringssystemer på alle store nybyggerier og omfattende renoveringer. Der er derudover et særligt fokus på cirkulær økonomi og pilotprojekter med fossil- og emissionsfri arbejdsmaskiner på byggepladser med forventning om et generelt krav om dette senest i 2025.

I tillæg hertil er kommunen opmærksom på at øge brugen af små og mellemstore virksomheder, som leverandører til bygge- og vedligeholdelses-opgaver.

Grøn omstilling i drift og produktion

Virksomheder skal fortsat hjælpes med den grønne omstilling, hvilket kan gøres via programmer som Bæredygtig Bundlinje, der er et samarbejde mellem Københavns Kommune og Erhvervs- og Udviklingscenteret i Hovedstaden.

Kommunen kan også internt fremme den grønne omstilling ved, at medarbejderviden og -kompetencer inden for den grønne omstilling øges, fx ved at opkvalificere kommunens køkkenmedarbejdere i klimavenlig mad- og måltidsproduktion eller uddanne ledige til at besætte stillinger, hvor der efterspørges grønne kompetencer. Dette uddybes i kapitel om Gode rammevilkår for virksomhederne.

Kommunen skal også via kunstig intelligens reducere energiforbruget i Københavns Kommunes bygninger. Dette skal bl.a. ske ved brug af kunstig intelligens og sensorer, der kan analysere bygningers anvendelse for at finde modeller, der kan forudsige og styre energiforbruget alt efter behovet. Det vil bidrage til at reducere omkostningerne til den fremtidige omstilling af energisystemet, gøre varmeregningen billigere og forbedre indeklimaet.

Over de næste to år skal ny teknologi optimere energiforbruget og indeklimaet i kommunens cirka 300 ejendomme på under 3.000m², fx byens daginstitutioner. Det vil ikke bare kunne bidrage til mindre energiforbrug, men også mindske kommunens varme- og elregning.

Udvikling af nye klima- og miljøkrav

Fælles internationale grønne krav og målsætninger skal fremmes gennem det internationale samarbejde. Dette skal bl.a. realiseres via bynetværket C40, med fokus på landstrøm, Carbon Capture og fossil- og emissionsfri arbejdsmaskiner samt byggerier med lavere indlejret CO₂.

København som international metropol

De københavnske virksomheder konkurrerer i høj grad på internationalt niveau. For at fastholde deres konkurrencekraft skal virksomhederne have mulighed for at tiltrække de klogeste hoveder og den nyeste viden og teknologi. Det skaber en global videnforbundethed, som også er til gavn for borgerne.

Det er derfor vigtigt, at Københavns Kommune målrettet understøtter virksomhedernes internationalisering og hjælper med at udvide deres marked. Det skal ske ved at markedsføre Københavns styrker, herunder som en grøn og digital frontløber, blandt andet igennem internationalt bysamarbejde, konkrete markedsførings-satsninger og gennem et styrket samspil med staten om eksportfremme, hvilket understøttes i arbejdet med Københavns Kommunes internationale strategi.

KOMMUNEN VIL:

1. Bane vejen for brug af danske kompetencer inden for bæredygtig byudvikling

Københavns Kommune har som ledende medlem af det internationale bynetværk C40 en unik platform for promovning af danske kompetencer inden for bæredygtig byudvikling. Her kan Københavns Kommune understøtte en direkte kobling mellem den stigende internationale efterspørgsel på grønne og digitale byløsninger og danske virksomheders styrker.

Aktiv deltagelse i international sammenhæng skaber gode forudsætninger for, at danske rådgivere, virksomheder og arkitekter m.fl. forbliver relevante og markedsledende. Adgang til viden, erfaringer, behov og udfordringer er et afgørende konkurrenceparameter og giver mulighed for at modne og udvikle konkrete svar på nye og spirende udfordringer. Aktuelt arbejder Københavns Kommune med en række C40-byer om muligheder for operationalisering af forbrugsemissioner og bynære indikatorer på FN's 17 bæredygtigheds mål.

Øget erhvervsinddragelse

Kommunen vil arbejde for øget erhvervsinddragelse i udvikling og implementering af C40-byernes klimaindsatser, herunder ved at styrke det lokale C40-kontor i København. Samtidig skal kommunen lede de strategiske netværk og programmer i C40, hvor danske virksomheder er verdensførende, fx Water Safe Cities, hvor der er fokus på efterspørgslen på vandteknologi, Green Economy and Innovation Forum med fokus på grøn vækst, digital innovation og virksomhedspartner-skaber og Municipal Building Efficiency med fokus på at nedsætte energiforbruget i bygninger.

Strategisk sektorsamarbejde

Københavns Kommune skal, med afsæt i de stærke politiske og økonomiske værdier der er kendetegnende for kommunen, fortsat indgå i Udenrigsministeriets strategiske sektorsamarbejde og bidrage til nye grønne løsninger, hvor det giver gensidig værdi. Det skaber grobund for et stærkt samspil mellem den statslige eksportfremmeindsats og Københavns Kommunes store erfaring og viden på området, når de relevante muligheder for styrkelse af fælles interesser er til stede. Københavns Kommune har på nuværende tidspunkt tæt samarbejde med Beijing og Buenos Aires under ordningen.

C40 er verdens vigtigste internationale bynetværk af ambitiøse klimaledere grundlagt i 2005. Netværket repræsenterer 96 byer med over 700 millioner indbyggere og 1/4 af verdens økonomi. Københavns Kommune har været medlem som innovationsby og grøn frontløber siden 2006, og C40-samarbejdet udgør en markant del af kommunes internationale aktiviteter. C40 har sit tredje største kontor i BLOX i København med pt. 11 ansatte. Kontoret har særligt fokus på samarbejde med erhvervslivet om at udvikle og accelerere bæredygtige løsninger i byer.

2. Styrke efterspørgslen på de københavnske byløsninger

Københavns virksomheder skal have mere ud af, at der er en efterspørgsel på viden om de københavnske byløsninger. Københavns Kommune modtager hvert år et stort antal henvendelser fra udenlandske delegationer, som ønsker at se og høre om byens og regionens løsninger, og der er også stor efterspørgsel på at høre om københavnske løsninger rundt om i verden, fx på klimatilpasning, cykelinfrastruktur og fjernvarmeløsninger.

En stærk og professionel besøgstjeneste

København skal være klar til at imødekomme ønsker om internationale besøgsdelegationer, hvor der sker et målrettet match mellem de besøgende delegationer og de danske virksomheder og erhvervsnetværk. Dette for at få promoveret de københavnske løsninger ude i verden. Københavns Kommunes internationale besøgstjeneste, Meet Copenhagen City, koordinerer indsatsen og skal sikre en professionel modtagelse i København. Herudover tilbydes en række opfølgende programmer, der kan hjælpe mulige partnerskaber fra idé til forretning.

Eksportfremme

Københavns Kommune skal hjælpe virksomhederne og iværksættere med at promovere de københavnske løsninger ude i verden. Der arbejdes derfor for et formaliseret samarbejde med Udenrigsministeriet om eksportfremme med særligt fokus på programmet Grønne Byløsninger og et københavnsk engagement i digitale eksportfremstød.

Tiltrække investeringer

Kommunen skal hjælpe virksomhederne og iværksættere med at tiltrække investeringer. Det skal blandt andet gøres igennem samarbejde med hovedstadens erhvervsfremmeaktører og i dialog med udvalgte aktører inden for det spirende og dynamiske iværksætermiljø, herunder i forhold til de store start-up events og konkurrencer, som tiltrækker talenter og investorer. Ligeledes kan Københavns kulturliv samt værtskab for store events, som fx Tour de France 2022 eller World Capital of Architecture i 2023 bruges til at skabe international opmærksomhed om danske virksomheders styrker.

Turisme i København: Genopretning og bæredygtig destinationsudvikling

Turismen i København, er hårdt ramt af COVID-19-pandemien. Der er derfor et behov for, at København i de kommende år har et klart fokus på at understøtte de pressede erhverv gennem krisen. Samtidig skal København som destination produktudvikles, så vi sikrer byens langsigtede konkurrenceevne og tiltrækningskraft, og en turisme i balance med byens hverdagsliv.

København har i de seneste 10 år oplevet stigende international anerkendelse og interesse som destination. Det har ført til massiv vækst i turismeomsætningen¹. Men ligesom i resten af verden, har COVID-19 ramt turisme- og oplevelsesindustrien i København hårdt². Lukkede grænser og lufthavne har betydet tomme hoteller, restaurationer, kulturinstitutioner, ingen krydstogtskibe, aflyste eller udskudte kongresser og kultur- og sportsbegivenheder samt tomme butiksgader.

Turismen er vigtig for vækst og beskæftigelse i København, og er afgørende for at understøtte byens store og varierede udbud af kultur- og oplevelsestilbud. Det er derfor en klar prioritet for kommunen i de kommende år at genoprette turismen og hjælpe erhvervet og kultur- og oplevelsesinstitutionerne bedst muligt gennem krisen og få turisterne tilbage til København. Det er ambitionen, at turismeomsætningen i København skal tilbage på 2019-niveaue inden udgangen af 2023.

Omsætningen i turisme- og oplevelsesøkonomien skal stimuleres, og der skal skabes et mere modstandsdygtigt fundament for turismen, som understøtter, at København fastholder og styrker sin position som en førende turistdestination. København som destination skal produktudvikles med fokus på byens langsigtede konkurrenceevne og tiltrækningskraft for at skabe rammerne for fremtidig vækst. Her er det afgørende, at de udfordringer byen stod med inden krisen adresseres,

og at der er fokus på, at udviklingen understøtter fortællingen om København som et af verdens bedste steder at bo og leve. En by med fokus på bæredygtighed og livskvalitet. En by med unikke mad- og kulturoplevelser. For at lykkes heri er det afgørende at styrke det strategiske samarbejde på tværs af kommunens forvaltninger og eksterne aktører.

KOMMUNEN VIL:

1. Genoprette turisme- og oplevelsesindustrien

Genopretning af turisme- og oplevelsesindustrien er en grundlæggende forudsætning for, at København kan bygge videre på det stærke momentum, som byen havde før COVID-19. Kommunen skal støtte op om og iværksætte indsatser, der forbedrer industriens indtjeningsmuligheder, fremmer turisttiltrækning og stimulerer omsætning.

Øget omsætning på kort sigt

Under fraværet af internationale gæster skal der gøres en målrettet indsats for turisme-, kultur- og oplevelseserhvervene i København. På den korte bane, er det afgørende at københavnere og danskere bliver aktiveret som forbrugere af byens mange kultur- og oplevelsestilbud, herunder også hoteller og restauranter. Der skal derfor ydes en målrettet markedsførings- og gæsteserviceindsats med fokus på aktivering af københavnere og tiltrækning af turister fra Danmark og nærmarkeder. Udover markedsføring, skal det bl.a. undersøges, om der kan udvikles nye produkter og værditilbud, der kan aktivere særlige målgrupper og lette adgang til fx kulturinstitutionerne.

¹Antallet af turismerelaterede overnatninger i København steg fra 4,3 mio. i 2008 til 9,6 mio. i 2019. Samtidig nåede turismen et omsætningsniveau på ca. 38 mia. kr. årligt og skabte i 2019 42.000 fuldtidsstillinger.

²Det er estimeret, at dansk turisme har tabt 31 mia. kr. i 2020 ift. 2019. Heraf er 28 mia. kr. tabt i hovedstadsområdet.

Københavns Kommune skal understøtte erhvervet med nye/forbedrede indtjeningsmuligheder, fx vejledning til hoteller om midlertidig udlejning af værelser til studerende samt midlertidig udvidelse af tilladelser for udeservering. Udvidet tilladelser til udeservering på må dog ikke ske på bekostning af andre lokale hensyn i København, fx p-pladser til erhvervsdrivende.

Tryk og sikker destination

For at lykkes med at trække turister tilbage til København er det afgørende, at byen er en tryk og sikker destination. I samarbejde med byens aktører skal der sikres en synlig og klar kommunikation i både internationale og nationale markedsføringskampagner og gæsteservice om, at København er en tryk destination at besøge og deltage i byens kongresser og events.

Erhvervsturisme

Erhvervsturismen er særlig vigtig for København, da turismeomsætningen pr. gæst er ekstra høj og det ofte er gæster, der besøger byen uden for højsæson. Det er derfor vigtigt, at der er en styrket indsats for at fastholde og tiltrække møder og kongresser og hæve merværdien herfra.

Styrket fundament

På længere sigt er det afgørende, at der bliver skabt et mere robust og modstandsdygtigt økonomisk fundament for København som turistdestination. Københavns tilgængelighed skal forbedres og byen skal have større tiltrækningskraft på turister fra nærmarkeder og lokalt. Kvaliteten af Københavns turismeprodukt skal løftes, udfordringer med sammenhængen mellem pris og kvalitet skal adresseres, og innovation og nye forretningsmodeller skal styrkes. Samtidig, skal arbejdskraften til branchen kompetenceløftes til at løfte nye efterspørgsler fra markedet.

Wonderful Copenhagen præsenterede i 2019 resultaterne af det omfattende analyseprojekt, 10XCopenhagen. Analysen viser, at københavnerne generelt er tilfredse med turisterne. Men i den internationale konkurrence er København særligt udfordret på den oplevede sammenhæng mellem pris og kvalitet: value for money. Både indenfor indkvartering, mad, shopping og samlet besøgsoplevelse rangerer København dårligst ud af 10 sammenlignelige europæiske byer. Det skal dog bemærkes, at hvis der selekteres på erhvervsturister alene, så rangerer København over middel i sammenligningen med de andre byer. Resultater fra 10x Copenhagen.

<https://10xcopenhagen.com/how-copenhagen-competes/>

Turismen i København medfører en bred økonomisk værdiskabelse for en række erhverv. Udover forbrug på hotel skaber turister omsætning for restauranter, butikker, kulturinstitutioner, taxaselskaber mm.

VisitDenmark opgjorde i 2017 døgnforbruget for forskellige turistsegmenter. Her tegnede sig et billede af, at særligt internationale erhvervsturister og storbyturister skabte mest omsætning. Internationale erhvervsturister havde et gennemsnitligt døgnforbrug på 3.300 kr. ift. 2.650 kr. for danske erhvervsturister. Ift. storbyturister har internationale gæster et døgnforbrug på 2.150kr., hvor der for danske storbyturister er tale om døgnforbrug på 1.700 kr.

2. Styrke synergien mellem københavnere og byens gæster

Genopretningen af turismen, skal gå i en retning hvor turismeproduktet forbedres, tidligere udfordringer håndteres og der skabes mere værdi for både lokale og turister.

Crowd-management

Håndteringen af trængselsudfordringer i forbindelse med turismen, særligt i Middelalderbyen, skal forbedres. Det skal ske i samarbejde med erhvervsliv og lokale interessenter, hvorunder der etableres et koordinationsforum med fokus på bl.a. crowd-management samt en handleplan for transport af turister.

Turismetilfredshed:

Gæster, der oplever flere dele af København under deres ophold, responderer mere positivt på tilfredshedsmålinger. Det er derfor vigtigt med indsatser, der opfordrer besøgende til at komme rundt og opleve forskellige bydele. Dette vil gavne den lokale turisme-økonomiske omsætning, hjælpe til at forebygge trængselsudfordringer og bidrage til øget tilfredshed med København som destination hvilket kan styrke tiltrækningen af (tilbagevendende) turister.

Tiltrækning af events

Der skal fortsat være et fokus på at tiltrække megaevents til byen, til gavn for både lokale borgere og erhvervsliv. Byens faciliteter til afholdelse af events skal styrkes og der skal arbejdes målrettet med at øge den blivende og positive værdiskabelse fra events i København.

3. Gøre København til en førende grøn destination

Bæredygtighed bliver i stigende grad efterspurgt fra turister – særligt fra Københavns nærmarkeder. Det er derfor afgørende for byens fremtidige konkurrenceevne og tiltrækningskraft, at turismen fortsætter sin bæredygtige udvikling og understøtter Københavns grønne ambitioner. Kommunen skal sikre, at der skabes forudsætningerne for en miljøvenlig turismeudvikling på den lange bane, mens der skabes de bedst mulige vækstbetingelser på den korte bane, så branchen kan komme på fode igen.

Synlighed om bæredygtighed

Københavns grønne førertrøje skal være synlig for turister både før, under og efter deres besøg i byen, og

der skal opfordres til en miljøvenlig adfærd indenfor bl.a. mobilitet, forbrug og affaldssortering.

Bæredygtig krydstogtturisme

Ligeledes skal København fortsat understøtte arbejdet med en bæredygtig krydstogtturisme i Østersøen gennem nationalt og regionalt samarbejde, herunder realisering af et landstrømsanlæg i København.

København er internationalt anerkendt som en bæredygtig destination og rangerer som nummer to på Global Destination Sustainability Index. Derudover er både Wonderful Copenhagen og Københavns officielle turistinformation, Copenhagen Visitor Service, certificeret Green Tourism Organizations. Og per september 2019 havde 68 procent af byens hotelværelser en tredjeparts bæredygtigheds certificering.

4. Forbedre samarbejde og koordinering omkring turismen i hovedstaden

Det nye erhvervsfremmesystem har medført et øget behov for, at Københavns Kommune har en stærk stemme om turismeudviklingen i byen, og at samarbejdet med Erhvervsministeriet og eksterne aktører forbedres. Samtidig er det en ambition at turismeindsatsen på tværs kommunens forvaltninger styrkes. Godt og tæt samarbejde, både internt og eksternt, er afgørende for, at turismen kommer bedst muligt gennem krisen.

Samarbejde med Erhvervsministeriet og Wonderful Copenhagen

Der lægges op til, at Københavns Kommune i samarbejde med Erhvervsministeriet og Wonderful Copenhagen, udvikler en fælles langsigtet plan for udviklingen af turismen i hovedstaden med udgangspunkt i de ambitioner der beskrives i denne strategi, samt i en kommende national turismestrategi. Derudover skal der i 2021 indgås en strategisk samarbejdsaf-tale mellem kommunen og Wonderful Copenhagen.

Styrket dialog med erhvervet

Det foreslås, at der i 2021 etableres en fast gruppe med repræsentanter fra erhvervslivet, til at følge udviklingen i turismen i hovedstaden indtil den københavnske turismebranche er på fode igen.

Gode rammevilkår for virksomhederne

Gode rammevilkår er afgørende for vækst, produktivitet og beskæftigelse. I dette kapitel fokuseres på de primære instrumenter, som Københavns Kommune har til rådighed for at understøtte erhvervsvenlige rammevilkår. Det gælder blandt andet en stærk servicekultur med kompetent myndighedsbehandling, gode forhold for lokale erhvervsdrivende og adgang til kvalificeret arbejdskraft. Forhold som fx infrastruktur, statslige skatter og afgifter, udgifter til forskning og uddannelse og regulering har stor betydning for virksomhedernes udviklingsmuligheder, men dette ligger uden for rammerne af denne erhvervsstrategi. Plangrundlaget for erhverv hører under Kommuneplanen 2019.

Med kommuneplanen 2019 har København lavet gode fysiske rammer for hverdagslivet og erhvervslivet. Der udlægges bl.a. nye områder til byudvikling, så rummeligheden for erhvervsbyggeri, frem mod 2031, er på 2,8 mio. etagemeter. Det skaber mulighed for, at nye virksomheder kan placere sig i København, og eksisterende virksomheder kan udvide.

Igennem kommuneplanen skabes ligeledes rammer for midlertidige aktiviteter i byen, herunder forskelligartede kreative og grønne projekter.

I Kommuneplanen er det også blevet besluttet at igangsætte analyse af planlægningen for kreativ- og håndværkserhverv, for at sikre disse erhverv fremover.

Flere undersøgelser viser, at de københavnske virksomheder ikke er tilfredse med byens virksomhedsservice. Det er blandt andet vanskeligt at navigere i samspillet mellem de komplekse myndighedsområder. Der skal derfor arbejdes på, at kommunen fremover agerer som

én samlet aktør, der er tilgængelig og imødekommende, serviceorienteret og har fokus på virksomhedernes behov.

Det er også vigtigt, at kommunen kontinuerligt har det lokale erhvervsliv med, når der træffes beslutninger, som vedrører deres handlerum.

Kvalificeret arbejdskraft, som møder virksomhedernes behov, er også en central forudsætning for øget konkurrencekraft og udvikling. Før COVID-19-krisen oplevede mange virksomheder udfordringer med at rekruttere den ønskede arbejdskraft med de rette kompetencer. Det er stadig aktuelt og forventes at vare ved efter COVID-19-krisen.

Herudover peger virksomhederne i Region Hovedstaden selv på, at tiltrækning af kvalificeret arbejdskraft er den primære forudsætning for at klare sig bedre om 1-2 år sammenlignet med i dag. Københavns Kommune ønsker derfor at matche virksomhedernes behov for arbejdskraft ved blandt andet at opkvalificere ledige københavnere samt understøtte tiltrækning, modtagelse og fastholdelse af udenlandsk arbejdskraft og studerende.

KOMMUNEN VIL:

1. Forbedre virksomhedsservicen

Københavnske borgere har over årene oplevet en forbedring af kommunens service. Det skal virksomhederne også opleve. I Københavns Erhvervshus under Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen kan virksomheder allerede i dag henvende sig på mail eller telefonisk, hvis de har brug for hurtig service eller et ønske om hjælp til rekruttering af kvalificeret arbejdskraft³. Ved seneste tilfredshedsmåling var 78 pct. af virksomhederne tilfredse med samarbejdet med Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen⁴.

³Ved seneste tilfredshedsmåling var 78 pct. af virksomhederne tilfredse med samarbejdet med Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen, KL: Resultat af tilfredshedsmåling af virksomhedskontakten til BIF, 1. kvartal 2020

⁴KL: Resultat af tilfredshedsmåling af virksomhedskontakten til BIF, 1. kvartal 2020

Fremover skal virksomhederne opleve lignende forbedringer i sagsbehandlingen i Teknik- og Miljøforvaltningen, hvor de skal opleve at blive mødt af professionelle og serviceorienterede medarbejdere, og virksomhedstilfredsheden skal være på niveau med kommunens øvrige kontaktcentre.

Derfor er der iværksat en række initiativer, så byens virksomheder vil møde en hurtig, professionel, lydhør og koordineret forvaltning, som inddrager virksomhederne, så det giver mening for dem. I forlængelse heraf vil der blive formuleret en række ambitiøse mål for virksomhedsservicen, herunder den telefoniske svartid, virksomhedstilfredshed, sagsbehandlingstid, som skal følges i den dertilhørende direktørstyrgruppe.

Oprette en nem indgang til kommunen

På den korte bane skal der blandt andet oprettes et nyt telefonisk kontaktcenter, som skal sikre tilgængelighed og hurtig afklaring af spørgsmål vedrørende Teknik og Miljøforvaltningens myndighedsområder. Dette skal blandt andet frigive ressourcer til at håndtere de mere komplicerede sager. På længere sigt vil det være en mulighed at udvide kontaktcentrets opgaver til også at omfatte andre myndighedsområder fx affaldsområdet og vejområdet.

Herudover er der i Teknik- og Miljøforvaltningen oprettet en taskforce, der bl.a. skal udvikle metoder, der styrker forvaltningens kundeperspektiv.

Kompetenceudvikling

Efteruddannelse af medarbejdere i Teknik- og Miljøforvaltningen styrkes, så den eksisterende myndighedsbetjening bliver mere kundeorienteret, og der afsættes øgede ressourcer til at nedbringe sagsbehandlingstiden inden for særligt byggesagsområdet.

Forbedre den digitale indgang

I forlængelse af kommunes forbedrede telefoniske service på erhvervsområdet skal mulighederne for digital selvbetjening ligeledes forbedres, hvilket spiller ind i et arbejde med at øge den generelle brugervenlighed på Københavns Kommunes hjemmeside. En forbedret digital service skal bidrage til, at virksomhederne selv kan indhente relevant information, uafhængig af tid og sted.

Øget brug af data

Københavns Kommunes politiske og administrative ledelse vil løbende følge med i feedback fra byens virksomheder i forhold til deres brug af virksomhedsservicen i kommune.

Teknik- og Miljøforvaltningen er den forvaltning i Københavns Kommune, der har flest kontaktflader i forhold til erhvervslivet. Forvaltningen udarbejder lokalplaner og træffer afgørelser i byggesager, hvad enten det drejer sig om opførelse af store nybyggerier, mindre ombygninger eller ændret anvendelsesstatus.

Derudover er forvaltningen myndighed på vand-, miljø- og støjområdet. Ligesom forvaltningen i sin egenskab af vejmyndighed har en regulerende rolle i forhold til de aktiviteter, der kan udfolde sig i det offentlige rum, hvad enten det drejer sig om udeservering, afholdelse af events eller logistik i forbindelse med byggesager.

Task force for bedre erhvervsvilkår pegede i deres anbefalinger fra 2018 på, at Københavns Kommune skulle lave en analyse, der kunne se på, hvordan virksomhedsservicen kunne forbedres. I 2020 blev der gennemført en analyse, som har peget på, at:

- **Virksomhederne mødte 50 forskellige serviceindgange (telefoniske, mail og fremmøde) i kommunen.**
- **Serviceniveauer er meget varierende, både i forhold til åbningstider og kanaler.**
- **Erhvervsiderne på kk.dk anvendes ikke i optimalt omfang, og informationen herpå er af varierende kvalitet.**
- **Der er ikke overblik over, hvilke henvendelser og kanaler, virksomhederne anvender.**
- **Der er ikke etableret mekanismer til at indhente systematisk feedback fra virksomhederne.**

Analysen har ført til en række indsatser og prioritering, som er beskrevet ovenfor.

2. Forsat inddrage erhvervslivet i den politiske beslutningsproces

Både store og små virksomheder er vigtige for at skabe vækst og udvikling i København samt skabe et godt miljø, der er attraktivt for borgere, udenlandsk arbejdskraft og turister. Kommunen skal derfor sørge for, at erhvervslivet, herunder de små lokale erhvervsdrivende, som håndværkeren, maleren, frisøren, butikkerne og de kreative erhverv inddrages i de politiske beslutninger, som vedrører dem.

Middelalderbyen - mindre biltrafik og bedre hverdagsliv

Borgerrepræsentationen afsatte med budget 2021 9 mio. kr. til det videre arbejde med en begrænsning af biltrafikken i Middelalderbyen. Formålet er at skabe flere attraktive byrum, mere hensynsfuld cykelparkering og bedre forhold for bløde trafikanter. Et attraktivt miljø forventes at gavne både borgere og lokalt erhverv, men de trafikale konsekvenser af begrænset adgang til Middelalderbyen skal belyses yderligere.

Københavns Kommune vil derfor inddrage erhvervslivet, som normalt har sin gang i Middelalderbyen, i en analyse af muligheder for fortsat god mobilitet og tilgængelighed, så håndværkere, butikker, restauranter m.fl. også fremover oplever et attraktivt forretningsgrundlag i indre by.

3. Sikre adgang til kvalificeret arbejdskraft

Kvalificeret arbejdskraft er en forudsætning for produktivitet og vækst, men den teknologiske udvikling og brancheforskudninger stiller konstant nye krav til udvikling af arbejdsstyrkens kompetencer. Kommunen skal derfor sikre et fortsat fokus på, at der er det rette match mellem, hvad virksomhederne efterspørger og den arbejdskraft, der er til rådighed.

Kompetenceudvikling

Kommunen skal sørge for, at lediges kompetencer så vidt muligt matcher virksomhedernes efterspørgsel, herunder klæde dem på til den øgede digitalisering på arbejdsmarkedet, så de blandt andet kan støtte SMV'erne i den digitale omstilling. Det gøres blandt andet ved, at ledige hjælpes i løntilskud eller praktikophold i virksomheder eller via omskoling eller opkvalificering via jobcentrene.

Grønne kompetencer

Virksomhedernes investeringer i grønne løsninger stiller nye kompetencekrav til medarbejderne, og der forventes en øget efterspørgsel efter kompetencer, som understøtter grønne initiativer.

Københavns Kommune skal derfor bidrage til, at hovedstadens virksomheder kan få den kvalificerede arbejdskraft, som den grønne omstilling kræver. Derfor vil Københavns Kommune invitere til samarbejde med virksomheder, brancheorganisationer, uddannelsesinstitutioner og fagbevægelsen, med henblik på dels at identificere hvilke kompetencebehov den grønne omstilling konkret skaber, dels at identificere konkrete initiativer som kan sikre, at virksomhederne får adgang til kvalificeret grøn arbejdskraft.

Iværksættere, start-ups og innovationsmiljøer

København har et velfungerende økosystem og mange iværksættere og innovation- og start-up miljøer. Kommunen skal understøtte deres udvikling ved blandt andet at stille kvalificeret arbejdskraft til rådighed ved at tilpasse eksisterende ordninger til virksomhedernes behov og herigennem bidrage til virksomhedernes vækst.

En høj andel af iværksættere kan samtidig medvirke til at skabe varierende beskæftigelsesmuligheder i København.

4. Tiltrække og fastholde udenlandsk arbejdskraft og studerende

Udenlandske medarbejdere er med til at skabe vækst, innovation og øget produktivitet i danske virksomheder og øger samtidig udbuddet af kvalificeret arbejdskraft i København. Udenlandske medarbejdere er vigtige for at opretholde fremgang i beskæftigelsen frem mod 2030, da der bliver færre danskere i de erhvervsaktive aldersgrupper. Udenlandske medarbejdere har fx stået for halvdelen af beskæftigelsesfremgangen i de seneste syv år med stigende beskæftigelse i hele Danmark.

I dag kan der uden de store udfordringer tiltrækkes medarbejdere fra andre EU-lande på grund af reglerne om arbejdskraftens fri bevægelighed, men det kan blive vanskeligere, da der også i resten af Europa kommer til at være færre i den erhvervsaktive alder.

Samtidig har nogle virksomheder fortsat behov for specialiserede kompetencer, som er en knaphed på det danske arbejdsmarked og som skal tiltrækkes fra hele verden. Men konkurrencen om kvalificeret arbejdskraft er skarp.

Tiltrækning af udenlandsk arbejdskraft

I samspil med hovedstadens erhvervsfremmeaktører skal den professionelle markedsføring af København styrkes med udgangspunkt i Greater Copenhagen fortællingen og de erhvervsmæssige styrkepositioner, herunder særligt med fokus på den grønne og digitale by. Samtidig skal tiltrækningsindsatser integreres i afviklingen af Københavns mange events og videnskongresser.

Modtagelse af udenlandske arbejdskraft

Kommunen skal styrke modtagelsen af den udenlandske arbejdskraft, herunder ved at afholde events og ved videreføre og udvikle den gode modtagelse via både digitale og fysiske indgange, så adgangen til det danske arbejdsmarked er smidig for internationale talenter. I denne sammenhæng skal der blandt andet ske en bedre integration mellem både statslige og kommunale myndigheders digitale platforme.

Fastholdelse

Via karriereprogrammerne i Københavns Erhvervshus og øvrige matchmaking programmer skal udenlandske borgere fortsat tilbydes hjælp til at finde beskæftigelse og studierelevante jobs med henblik på at fastholde udenlandsk arbejdskraft. Udlændinge skal ligeledes fortsat vejledes om boligmuligheder i Greater Copenhagen.

Derudover skal der afholdes events om kultur- og fritidslivet samtidig med, at deltagelsen i civilsamfundet skal understøttes, da disse aktiviteter er vigtige fastholdelsesparametre for udenlandske arbejdstagere og studerende.

København konkurrerer med andre storbyer i Europa om at tiltrække og fastholde særligt de højt kvalificerede udenlandske medarbejdere. I Danmark har hovedstadsområdet – og ikke mindst København – en særlig rolle i at tiltrække højt kvalificeret udenlandsk arbejdskraft, som i høj grad tiltrækkes af de store metropoler. Andelen af højt kvalificerede medarbejdere er mere end dobbelt så høj i Region Hovedstaden og mere end tre gange så høj i Københavns Kommune som i resten af landet. Samtidig er tilgangen af højt kvalificerede medarbejdere i Københavns Kommune steget markant mere end i resten af landet.

De nyeste tal, baseret på indvandring af højtuddannede udlændinge fra 2003 til 2016, viser dog, at et stort antal har forladt Danmark inden for de første 3-4 år, og mere end halvdelen har forladt Danmark efter 6 år.

Jobmuligheder, dansk kundskaber og socialt netværk er de tre faktorer, der er afgørende for, hvor længe expats bliver i Danmark.

Samarbejde med erhvervet og erhvervsfremmeaktører

Københavns Kommune vil fortsat være i tæt dialog med både store og små erhvervsdrivende i København med henblik på at sikre, at kommunen er en erhvervsvenlig kommune, som har et stort kendskab til lokale behov, barrierer og muligheder. Samtidig er det på basis af de lokale behov og interesser, at kommunen kan spille ind til de regionale og nationale systemer, som samlet set skal understøtte arbejdet med at indfri pejlemærket om, at København fastholder positionen i den internationale konkurrence.

Københavns Kommune ønsker også at fremme, at virksomhederne i højere grad end i dag benytter sig af Erhvervshus Hovedstaden, som er det regionale knudepunkt i erhvervsfremmesystemet. Flere erhvervsfremmeaktører i hovedstaden har peget på, at Københavns Kommune skal være med til at sætte en strategisk retning for Erhvervshus Hovedstaden og for erhvervsfremmeaktørernes arbejde i hovedstaden. Ligeledes skal kommunen engagere sig i de nationale videns- og erhvervsklynger i København. Alt dette skal ske indenfor rammerne af Strategi for erhvervsfremme i Danmark 2020-2023, som Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse har vedtaget. Heraf fremgår det, at Københavns styrkeposition aktuelt er inden for fx life science, det maritime område, cleantech, smart city, finanssektoren, it/tech-branchen, turismen, de kreative erhverv og fødevarerområdet.

Et godt samspil med de lokale, regionale og nationale erhvervsfremmeaktører forudsætter, at kommunen også indadtil har en klar og optimal rollefordeling.

KOMMUNEN VIL:

1. Fortsætte en tæt dialog med erhvervslivet

Københavns Kommune er optaget af at være i tæt dialog med byens små og store virksomheder for at finde løsninger på de daglige og langsigtede udfordringer. Det er nerven i den erhvervsvenlige by – uanset om det handler om at skabe bedre fremkommelighed, levere høj kvalitet i sagsbehandlingen eller tiltrække den rette arbejdskraft.

Kommunen vil blandt andet fortsætte den gode dialog med Københavns Erhvervsråd, som blev etableret i 2014 og består af en række store og små virksomheder, der kan give input til kommunens strategiske erhvervsudvikling.

Der ønskes i tillæg til Københavns Erhvervsråd også løbende dialog med et bredt udsnit af virksomhederne, herunder det lokale erhvervsliv, for at sikre, at virksomhederne oplever en åben og konstruktiv dialog med kommunen på alle niveauer samt at både beslutningstagere og embedsværk i kommunen har kendskab til aktuelle udfordringer, nye spirende idéer og ønsker til kommunen som myndighed og samarbejdspartner.

Københavns Erhvervsråd består af 28 medlemmer fra store og små virksomheder, universiteter, øvrige vidensinstitutioner, fagforeninger samt fire borgmestre. Rådet har blandt bidraget til, at repræsentanter fra de københavnske virksomheder løbende har fulgt og været involveret i erhvervsudviklingen i København. Erhvervsrådet er senest kommet med anbefalinger til kommunens genopretningsplan i forbindelse med COVID19-krisen og til denne erhvervsstrategi.

2. Styrke samarbejdet med Erhvervshus Hovedstaden

Erhvervshus Hovedstaden rådgiver virksomhederne i forhold til forretningsudvikling, digitalisering, grøn omstilling, innovation, internationalisering, iværksætteri og meget mere. Samtidig er Erhvervshus Hovedstaden den regionale indgang til det nationale erhvervsfremme og har derfor stor betydning for, hvordan erhvervsfremmemidlerne bliver fordelt i hovedstadsområdet.

Som den største kommune i Region Hovedstaden vil Københavns Kommune sikre, at der er godt samspil og en god koordination med Erhvervshus Hovedstaden, så de københavnske virksomheder vejledes på bedste vis og der er en god sammenhæng mellem forskellige aktiviteter og indsatser på lokalt, regionalt og nationalt niveau. I den forbindelse vil der blive afholdt jævnlige koordinationsmøder mellem Københavns Kommune og Erhvervshus Hovedstaden, ligesom erhvervshuset vil blive inviteret til udvalgte møder i Københavns Erhvervsråd.

Erhvervshus Hovedstaden er ejet af de 29 kommuner i Region Hovedstaden og fungerer som et stærkt tværkommunalt kompetencecenter, som samler de specialiserede faglige kompetencer om virksomhedsdrift og -udvikling. Erhvervshusets ydelser er tilgængelige for alle virksomheder med behov for specialiseret vejledning. Erhvervshuset er endvidere hovedstadens fysiske knudepunkt i erhvervsfremmesystemet og skal sikre adgang til de højt specialiserede statslige ordninger. Erhvervshuset hjælper mere end 1000 virksomheder om året med målrettet information, konkretisering og planlægning.

Mere information på <https://ehhs.dk/forside/0/2>

3. Styrke samarbejdet med hovedstadens erhvervsfremmeaktører og klynger

Erhvervsfremmeaktører og klynger i hovedstadsområdet ønsker at komme tættere på kommunerne i hovedstaden. Blandt andet for at sikre lokale interesser og forankring i de projekter og tiltag, som finansieres via erhvervsfremmesystemet.

Klyngesamarbejde

Som led i den nationale klyngekonsolideringsproces vil kommunen etablere en tæt dialog og samarbejde med de nationale klynger, der får hovedsæde i hovedstaden og øvrige klynger, som kommunen har en særlig interesse i.

Klyngerne fungerer som bindeled mellem virksomheder og videninstitutioner inden for udvalgte områder med henblik på at fremme innovations- og videnssamarbejde og ikke mindst bidrage til grøn omstilling, digitalisering og sikring af fremtidens kompetencer.

Klyngernes store branchevent og byens fokuserede iværksætterhubs, er også med til at understøtte tiltrækning af talenter, investorer og nye virksomheder til København.

Erhvervsfremmeaktører

Kommunen vil gå i tæt dialog med hovedstadens erhvervsfremmeaktører for at skabe synergi og merværdi i eksisterende initiativer samt afsøge muligheden for fælles fundraising til nye projekter inden for blandt andet bæredygtighed og digitalisering.

Uddannelses- og forskningsministeren har i 2020 udpeget en række nye klynger, som i 2021-2024 skal skabe samarbejde mellem forskere og virksomheder og dermed få mere innovation ud i samfundet. Klyngerne er udpeget på basis af de regionale styrkepositioner, men de skal fungere som nationale klynger og dermed indgå i samarbejder på tværs af landet.

De nationale klynger med hovedkontor i hovedstaden er: Maritime erhverv og logistik, Life Science og velfærdsteknologi, Avanceret produktion, Finans og fintech samt en spirende klynge om Animation, spil og film.

Øvrige nationale klynger er: Miljøteknologi, Energiteknologi, Fødevarer og bioressourcer, Byggeri og anlæg, Design, mode og møbler samt Digitale teknologier,

Spirende klynger er: Robot og droneteknologi, Lydteknologi og klynge for Forsvar, rum og sikkerhed.

Bilag

Der gøres løbende status på strategiens pejlemærker via konkrete målepunkter, som følges i Status København:

1. Økonomisk vækst: BNP-væksten i København (RH) skal frem mod 2023 være i top to i forhold til en række andre nordeuropæiske storbyer (Berlin, Oslo, Stockholm, Amsterdam og Hamburg). Samtidig skal vækst i investeringer, beskæftigelse og produktivitet i København ligge i toppen.

Den gennemsnitlige BNP-vækst i Region Hovedstaden var i perioden 2010-2018 [OPDATERES med 2019-tal forventeligt i løbet af marts] anden højest sammenlignet med de andre nordeuropæiske storbyer. Denne position skal dermed fastholdes.

2. I en årrække har forholdet mellem CO₂-udledning og BNP udviklet sig positivt i København. Det afspejler, at økonomien er vokset hurtigere end energiforbruget, og at CO₂-udledningerne fra energiproduktionen er faldet.

Lavere klimaafttryk og øget energieffektivitet er en konkurrenceparameter for økonomisk vækst. Derfor skal udviklingen fortsætte. Målepunktet opgøres ud fra CO₂-udledninger som andel af BNP i København (CO₂-udledning/BNP-enhed).

3. Genopretning af erhvervsliv og arbejdsmarked: Ved udgangen af 2023 skal beskæftigelsen i København være 5.000 personer højere end før COVID19-krisen.

Antallet af lønmodtagerjobs i landsdel byen København er faldet med knap 14.000 i de tre første kvartaler af 2020. De tabte jobs skal være genvundet i 2023. Derudover skal der – med afsæt i Finansministeriets opdaterede 2025-plan fra august 2020 - skabes 5.000 flere jobs end før corona. Dvs. samlet set ca. 19.000 flere jobs fra 3. kvartal 2020 til 4. kvartal 2023.

Det bemærkes, at målsætningen på 5.000 flere beskæftigede i 2023 løbende vil blive vurderet og kan justeres med afsæt i de økonomiske prognoser, herunder i lyset af usikkerheden om genopretningen efter COVID19.

4. Vækst i turismeomsætning og beskæftigelse: Omsætning måles på baggrund af data fra Turismens Økonomiske Betydning der udarbejdes i samarbejde mellem VisitDenmark og Center for Regional- og Turismeforskning. Beskæftigelse måles på turismeskabt beskæftigelse fordelt på erhverv og forretningsområde på baggrund af data fra VisitDenmark og Center for Regional- og Turismeforskning. Data er inklusiv direkte, indirekte og inducerede effekter.

Bæredygtighed: Data fra Global Destination Sustainability Index's 78 parametre for bæredygtighed.

Tilfredshed/Opbakning: Data leveres af Wonderful Copenhagen, der som en del af deres resultatkontrakt med Erhvervsministeriet, årligt undersøger dette.